

שילוח הקן פרק שנים עשר חולין

קמ.

עין משפט נר מצוה

בז א מיי פ"ג מהל
שמיטה הל' יא
טו"ש ע"ד ס' ר"ז כ"ג סעף
ז:
בז ב מיי שם הל' ט
טו"ש ע"ד שם סעף ז:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א [בג] דמזרע ולעבור
עליו נעשה. כ"ג מיי פ"א
מחלפות טומאת צדעת הל'
ל' שם אלף לשמיטה
ו' ו' אלף לשלוח וכו'
לליפורס שהחלו וכו'
הכא במאי עסקין בעוף
שהרג וכו'. על כל זה
ז"ל מיי פ"א שם הל' ז'
ח' וע"ש במ"ל הל' א':
ג' תוס' ד"ה למעטו וכו'
ז' ע"ש וכו'. כ"ג ע"ש שגם
המק"ל פ"ד מהל גירושין
טוף הל' ב':

לענין רש"י

קוק"א [קוק"א]. קוק"א.

מוסף רש"י

לרבות שחוטת מצורע.
אשר רביא הוא [קדושין
ז.]. דבר הלמד מענינו.
דבר קטום שאין מפורש
לזו מה מזה, הוי
למנוז מן הענין, פרשה
שכתוב בה מה הענין
מיירי (יע"ד קסו). אם לא
אחיה יודע כמה הכתוב
מדבר, לא נלמד מפרשה
שכתוב בה הלפי הפרשה
הוא נכנס אלף (שנהדרין
ז.]. למ"ד טרפה חיה.
ל' (ז) אמרו לו
והלא הכהה מתקיימות
שמים ואלו עינים (יע"ד
ז.]. טרפה אינה
חיה. אין טרפה לחיות
(שם). מכשיר ומכפר
בפנים משכיר צנטיס
אשר מלוע (קדושין ז.
כ"ד ימות כהן). מכפר צנטיס
כל הקרינות (קדושין שם)
שמות ואשמות (כ"ד ימות
שם). מכשיר ומכפר
בחזן. מכשיר בחזן.
לפני מלוע (כ"ד ימות שם)
מכשיר בחזן. מכשיר
לפני מלוע (כ"ד ימות שם)
כשהיה מחיים. כמכפר.
כשעיר המשחלת ועגלה
עופה (כ"ד ימות שם).
ובערת הרע מקרבך.
מלוע על כל הפוגע
בחייו ממה לניצל צ"ד
כדי לנער רשעים מירשלא
(יע"ד קטו).

שיטה מקובצת

א [בג] דמזרע ולעבור
עליו נעשה. כ"ג מיי פ"א
מחלפות טומאת צדעת הל'
ל' שם אלף לשמיטה
ו' ו' אלף לשלוח וכו'
לליפורס שהחלו וכו'
הכא במאי עסקין בעוף
שהרג וכו'. על כל זה
ז"ל מיי פ"א שם הל' ז'
ח' וע"ש במ"ל הל' א':
ג' תוס' ד"ה למעטו וכו'
ז' ע"ש וכו'. כ"ג ע"ש שגם
המק"ל פ"ד מהל גירושין
טוף הל' ב':

ט"ו ובענפיהו ידורין צפרי שמיא צפרי שמיא
איקרו צפרי סתמא לא איקרו ת"ש כ"ב
צפור טהורה מכלל דאיכא טמאה לא מכלל
דאיכא אסורה מאי היא אי טרפה בהדיא
כתיב ואי בשחוטתה דמצורע מסיפא דקרא
נפקא **ז** וזה אשר לא תאכלו מהם **ו** לרבות
שחוטת מצורע לעולם בשחוטת דמצורע
או ולעבור עליו בעשה ובלא תעשה ולוקמה
בטרפה ולעבור עליו בעשה ולא תעשה
דבר הלמד מענינו ובענינא דשחוטת כתיב
ת"ש **י** שתי צפרים חיות מאי חיות לאו
שחיות בפך לא מאי חיות שחיין ראשי אברים
שלהן ת"ש **י** מסיפא טהורות **ו** מכלל דאיכא
טמאות לא מכלל דאיכא טרפות טרפות
מחיות נפקא הניחא למאן דאמר **ז** טרפה
חיה אלא למ"ד טרפה אינה חיה מאי איכא
למימר ועוד בין למ"ד טרפה חיה בין למ"ד
אינה חיה מדתנא דבי ר' ישמעאל נפקא
ז דתנא דבי רבי ישמעאל נאמר מכשיר
ומכפר בפנים ונאמר מכשיר ומכפר בחזן
מה מכשיר ומכפר האמור בפנים עשה בו
מכשיר כמכפר אף מכשיר ומכפר האמור
בחזן עשה בו מכשיר כמכפר אלא אמר רב
נחמן בר יצחק למעוטי צפורי עיר הנדחת
למאי אי לשילוח **ז** לא אמרה תורה שלא
לתקלה **ז** אלא לשחיטה רבא אמר למעוטי
שלא לזווג לה אחרת קודם שילוחיה למאי אי
לשחיטה הא בעיא שילוח אלא לשילוח רב
פפא אמר לצפורים **ו** שהחליפו **ז** (בצפורי)
עבודה זרה דכתיב **ז** והיית חרם כמוהו
אי לשילוח לא אמרה תורה שלא לתקלה
אלא לשחיטה רבינא אמר הכא במאי
עסקין בעוף שהרג את הנפש היכי דמי
ז אי דגמר דינא בר קמלא הוא אלא קודם
גמר דינא ולמאי אי לשילוח בעי לאתויי
לבי דינא וקיומו **ז** ובערת הרע מקרבך אלא
לשחיטה: עוף טמא רובץ על ביצי עוף
טהור: בשלמא עוף טמא רובץ על ביצי
טהור בעינן צפור וליכא אלא עוף טהור
רובץ על ביצי עוף טמא הא צפור הוא
כדאמר רב כהנא **ז** תקח לך ולא לכלביך
הכא נמי תקח לך ולא לכלביך והיכא איתמר דרב
כהנא אהא דתניא
"אם טרפה חייב בשילוח **ז** אפרוחים טרפות פטור
משילוח מנא הני מילי
אמר רב כהנא דאמר קרא תקח לך ולא לכלביך **ז**
ולא תקחיש אם טרפה
לאפרוחים מה אפרוחים טרפות פטור משילוח
אף אם טרפה נמי פטור מלשלח
אם

זמנה הא דרשינן מיניה שחיין ראשי
אזרים וליכא למימר דה"ק דטרפה ידעינן מכל שכן
דמחוסר אבר דלמעט מחיות דאכתי אימא דקרא
למעוטי טרפה אחא ולא למחוסר אבר וע"ק דקאמר
הניחא למ"ד טרפה חיה דמשמע
לדידה לא ממעטין טרפה מחיות
וצפ"ק דע"ז (דף ה:) אמרינן מניין
למחוסר אבר שאסור לבני נח שנאמר
מכל הני אמהה תורה הבא צהמה
שחיין ראשי אזרים שלה וצדקה והא
מצעי ליה למעוטי טרפה טרפה
מלהחיות זרע נפקא הניחא למ"ד
טרפה אינה יולדת אלא למאן דלאמר
טרפה יולדת כו' אלמא ממעט טרפה
מקרא דמכל הני אפילו למ"ד טרפה
חיה דלמ"ד יולדת כ"ש דחיה דאפילו
למ"ד דחיה מני סבר דאינה יולדת
כדמשמע בצלו טרפות (לעיל דף ז' ו:)
ומשמע נמי התם דליכא לאוקומי קרא
אתרוייהו ו"ל דהתם דלקיים העולם
אין סברא למעט מחוסר אבר אלא
טרפה דלע"ג דחיה אינה חיה זמן
מרוצה אלא הכא איכא לאוקומי
אתרוייהו וכלל טרפה חיה לא
מסתבר למעט מיניה טרפה כיון
דאיכא לאוקומי אמחוסר אבר או
שמה יש לחלק בין חי לחיות:
למעוטי צפרי עיר הנדחת.
זמנה הא נמי נפקא
מדתנא דבי רבי ישמעאל דכיון
שאסורים צהמה לא קרינן ציה
ממשקה ישראל ואפשר דלא ממעטין
ממשקה ישראל אלא דומיא דערלה
וכלאי הכנס שלא היה להם שעת
הכוסר כדאמר פ"ק דמנחות (דף ז.)
והילכך אפילו לכפרה מותרות דלי
משום הגאה מנות לאו ליהנות ניתנו
ז ו"ע צהמה עיר הנדחת אם
עזר וקדישה והקרייה אם הוא
קרבן כשר כיון **ז** דלטרפה קיימא:
שלא יזווג לה אחר. ז"ע היאך
משמע זה מטהרות ואל"ת
ומיות ל"ל וי"ל דרבה **ז** ורב נחמן בר
יחזק לא פליגי אהדדי ותמי מעוטי
חד למר וחד למר:
לצפורים שהחליפו בה עבודה
ז וזה. כאן נמי ז"ל
לכפרה כשרות דאליכ מיופק ליה
מדתני דבי רבי ישמעאל ומשום הכי
נקט שהחליפו צהמה זרה אלא
צפרים הנעצדים פשיטא דאסורין
דאין לרואין לכפרה:
הכי

זמנה הא דרשינן מיניה שחיין ראשי
אזרים וליכא למימר דה"ק דטרפה ידעינן מכל שכן
דמחוסר אבר דלמעט מחיות דאכתי אימא דקרא
למעוטי טרפה אחא ולא למחוסר אבר וע"ק דקאמר
הניחא למ"ד טרפה חיה דמשמע
לדידה לא ממעטין טרפה מחיות
וצפ"ק דע"ז (דף ה:) אמרינן מניין
למחוסר אבר שאסור לבני נח שנאמר
מכל הני אמהה תורה הבא צהמה
שחיין ראשי אזרים שלה וצדקה והא
מצעי ליה למעוטי טרפה טרפה
מלהחיות זרע נפקא הניחא למ"ד
טרפה אינה יולדת אלא למאן דלאמר
טרפה יולדת כו' אלמא ממעט טרפה
מקרא דמכל הני אפילו למ"ד טרפה
חיה דלמ"ד יולדת כ"ש דחיה דאפילו
למ"ד דחיה מני סבר דאינה יולדת
כדמשמע בצלו טרפות (לעיל דף ז' ו:)
ומשמע נמי התם דליכא לאוקומי קרא
אתרוייהו ו"ל דהתם דלקיים העולם
אין סברא למעט מחוסר אבר אלא
טרפה דלע"ג דחיה אינה חיה זמן
מרוצה אלא הכא איכא לאוקומי
אתרוייהו וכלל טרפה חיה לא
מסתבר למעט מיניה טרפה כיון
דאיכא לאוקומי אמחוסר אבר או
שמה יש לחלק בין חי לחיות:
למעוטי צפרי עיר הנדחת.
זמנה הא נמי נפקא
מדתנא דבי רבי ישמעאל דכיון
שאסורים צהמה לא קרינן ציה
ממשקה ישראל ואפשר דלא ממעטין
ממשקה ישראל אלא דומיא דערלה
וכלאי הכנס שלא היה להם שעת
הכוסר כדאמר פ"ק דמנחות (דף ז.)
והילכך אפילו לכפרה מותרות דלי
משום הגאה מנות לאו ליהנות ניתנו
ז ו"ע צהמה עיר הנדחת אם
עזר וקדישה והקרייה אם הוא
קרבן כשר כיון **ז** דלטרפה קיימא:
שלא יזווג לה אחר. ז"ע היאך
משמע זה מטהרות ואל"ת
ומיות ל"ל וי"ל דרבה **ז** ורב נחמן בר
יחזק לא פליגי אהדדי ותמי מעוטי
חד למר וחד למר:
לצפורים שהחליפו בה עבודה
ז וזה. כאן נמי ז"ל
לכפרה כשרות דאליכ מיופק ליה
מדתני דבי רבי ישמעאל ומשום הכי
נקט שהחליפו צהמה זרה אלא
צפרים הנעצדים פשיטא דאסורין
דאין לרואין לכפרה:
הכי

ז ובענפיהו ידורין צפרי שמיא צפרי שמיא
איקרו צפרי סתמא לא איקרו ת"ש כ"ב
צפור טהורה מכלל דאיכא טמאה לא מכלל
דאיכא אסורה מאי היא אי טרפה בהדיא
כתיב ואי בשחוטתה דמצורע מסיפא דקרא
נפקא **ז** וזה אשר לא תאכלו מהם **ו** לרבות
שחוטת מצורע לעולם בשחוטת דמצורע
או ולעבור עליו בעשה ובלא תעשה ולוקמה
בטרפה ולעבור עליו בעשה ולא תעשה
דבר הלמד מענינו ובענינא דשחוטת כתיב
ת"ש **י** שתי צפרים חיות מאי חיות לאו
שחיות בפך לא מאי חיות שחיין ראשי אברים
שלהן ת"ש **י** מסיפא טהורות **ו** מכלל דאיכא
טמאות לא מכלל דאיכא טרפות טרפות
מחיות נפקא הניחא למאן דאמר **ז** טרפה
חיה אלא למ"ד טרפה אינה חיה מאי איכא
למימר ועוד בין למ"ד טרפה חיה בין למ"ד
אינה חיה מדתנא דבי ר' ישמעאל נפקא
ז דתנא דבי רבי ישמעאל נאמר מכשיר
ומכפר בפנים ונאמר מכשיר ומכפר בחזן
מה מכשיר ומכפר האמור בפנים עשה בו
מכשיר כמכפר אף מכשיר ומכפר האמור
בחזן עשה בו מכשיר כמכפר אלא אמר רב
נחמן בר יצחק למעוטי צפורי עיר הנדחת
למאי אי לשילוח **ז** לא אמרה תורה שלא
לתקלה **ז** אלא לשחיטה רבא אמר למעוטי
שלא לזווג לה אחרת קודם שילוחיה למאי אי
לשחיטה הא בעיא שילוח אלא לשילוח רב
פפא אמר לצפורים **ו** שהחליפו **ז** (בצפורי)
עבודה זרה דכתיב **ז** והיית חרם כמוהו
אי לשילוח לא אמרה תורה שלא לתקלה
אלא לשחיטה רבינא אמר הכא במאי
עסקין בעוף שהרג את הנפש היכי דמי
ז אי דגמר דינא בר קמלא הוא אלא קודם
גמר דינא ולמאי אי לשילוח בעי לאתויי
לבי דינא וקיומו **ז** ובערת הרע מקרבך אלא
לשחיטה: עוף טמא רובץ על ביצי עוף
טהור: בשלמא עוף טמא רובץ על ביצי
טהור בעינן צפור וליכא אלא עוף טהור
רובץ על ביצי עוף טמא הא צפור הוא
כדאמר רב כהנא **ז** תקח לך ולא לכלביך
הכא נמי תקח לך ולא לכלביך והיכא איתמר דרב
כהנא אהא דתניא
"אם טרפה חייב בשילוח **ז** אפרוחים טרפות פטור
משילוח מנא הני מילי
אמר רב כהנא דאמר קרא תקח לך ולא לכלביך **ז**
ולא תקחיש אם טרפה
לאפרוחים מה אפרוחים טרפות פטור משילוח
אף אם טרפה נמי פטור מלשלח
אם

זמנה הא דרשינן מיניה שחיין ראשי
אזרים וליכא למימר דה"ק דטרפה ידעינן מכל שכן
דמחוסר אבר דלמעט מחיות דאכתי אימא דקרא
למעוטי טרפה אחא ולא למחוסר אבר וע"ק דקאמר
הניחא למ"ד טרפה חיה דמשמע
לדידה לא ממעטין טרפה מחיות
וצפ"ק דע"ז (דף ה:) אמרינן מניין
למחוסר אבר שאסור לבני נח שנאמר
מכל הני אמהה תורה הבא צהמה
שחיין ראשי אזרים שלה וצדקה והא
מצעי ליה למעוטי טרפה טרפה
מלהחיות זרע נפקא הניחא למ"ד
טרפה אינה יולדת אלא למאן דלאמר
טרפה יולדת כו' אלמא ממעט טרפה
מקרא דמכל הני אפילו למ"ד טרפה
חיה דלמ"ד יולדת כ"ש דחיה דאפילו
למ"ד דחיה מני סבר דאינה יולדת
כדמשמע בצלו טרפות (לעיל דף ז' ו:)
ומשמע נמי התם דליכא לאוקומי קרא
אתרוייהו ו"ל דהתם דלקיים העולם
אין סברא למעט מחוסר אבר אלא
טרפה דלע"ג דחיה אינה חיה זמן
מרוצה אלא הכא איכא לאוקומי
אתרוייהו וכלל טרפה חיה לא
מסתבר למעט מיניה טרפה כיון
דאיכא לאוקומי אמחוסר אבר או
שמה יש לחלק בין חי לחיות:
למעוטי צפרי עיר הנדחת.
זמנה הא נמי נפקא
מדתנא דבי רבי ישמעאל דכיון
שאסורים צהמה לא קרינן ציה
ממשקה ישראל ואפשר דלא ממעטין
ממשקה ישראל אלא דומיא דערלה
וכלאי הכנס שלא היה להם שעת
הכוסר כדאמר פ"ק דמנחות (דף ז.)
והילכך אפילו לכפרה מותרות דלי
משום הגאה מנות לאו ליהנות ניתנו
ז ו"ע צהמה עיר הנדחת אם
עזר וקדישה והקרייה אם הוא
קרבן כשר כיון **ז** דלטרפה קיימא:
שלא יזווג לה אחר. ז"ע היאך
משמע זה מטהרות ואל"ת
ומיות ל"ל וי"ל דרבה **ז** ורב נחמן בר
יחזק לא פליגי אהדדי ותמי מעוטי
חד למר וחד למר:
לצפורים שהחליפו בה עבודה
ז וזה. כאן נמי ז"ל
לכפרה כשרות דאליכ מיופק ליה
מדתני דבי רבי ישמעאל ומשום הכי
נקט שהחליפו צהמה זרה אלא
צפרים הנעצדים פשיטא דאסורין
דאין לרואין לכפרה:
הכי

א [קדושין ז.]. ב [לעיל
קטו: וט"ז]. ג [לעיל
מז. וט"ז]. ד [כ"ד כ"ה
כ"ה. ע"ש קדושין ז.
ה]. [לעיל קטו]. יומא ס:
קדושין ז.]. ו [הרשב"י
מוחק מינה בצפורי וכמז
ש"ל שהחליפו צהמה זרה
דמיז וכו' וכו' ש"א
וכ"י מוסף: ד"ה לפרסי].
ו [קדושין מז. ע"ז נד:
טמאה לז.]. ז [ה]. [לעיל
קלח: ז.]. ט [ז"ל וק"ש
וכ"א צילקוט]. י [לפי
הרשב"י ז"ל הטהורים ה"ד
ואח"כ מ"ד אי טרפה
היא כ"ו]. יא [אמור
הוא ד]. יב [ויקרא ז':
ט] ויזכור וז"ל וז"ל ד"ר
ש"ח וז"ל וז"ל וז"ל וז"ל
וכ"ל ל"ה ש"ח וז"ל וז"ל
כ"ה וז"ל וז"ל וז"ל וז"ל
לעיל כ"ה וז"ל וז"ל וז"ל
כ"ה וז"ל וז"ל וז"ל וז"ל
מקורן. יג [ז"ל דלפרסי].
יד [מז"ל דלפרסי].

תורה אור הש"ס

- ע"פ שפיר ראנבה
שיניא ומיון לכלא בה
תחלתיה תליל חיות
קרא ובענפיהו ידורין
צפרי שמיא וימנה ידורין
כל בשרא: דינא ד ט
כל צפור טהרה
- קרא ובענפיהו ידורין
צפרי שמיא וימנה ידורין
כל בשרא: דינא ד ט
כל צפור טהרה
- וזה אשר לא תאכלו
מהם וימנה ידורין
צפרי שמיא וימנה ידורין
כל בשרא: דינא ד ט
כל צפור טהרה
- וזה אשר לא תאכלו
מהם וימנה ידורין
צפרי שמיא וימנה ידורין
כל בשרא: דינא ד ט
כל צפור טהרה
- וזה אשר לא תאכלו
מהם וימנה ידורין
צפרי שמיא וימנה ידורין
כל בשרא: דינא ד ט
כל צפור טהרה
- וזה אשר לא תאכלו
מהם וימנה ידורין
צפרי שמיא וימנה ידורין
כל בשרא: דינא ד ט
כל צפור טהרה
- וזה אשר לא תאכלו
מהם וימנה ידורין
צפרי שמיא וימנה ידורין
כל בשרא: דינא ד ט
כל צפור טהרה

הגהות הב"ח

א [בג] דמזרע ולעבור
עליו נעשה. כ"ג מיי פ"א
מחלפות טומאת צדעת הל'
ל' שם אלף לשמיטה
ו' ו' אלף לשלוח וכו'
לליפורס שהחלו וכו'
הכא במאי עסקין בעוף
שהרג וכו'. על כל זה
ז"ל מיי פ"א שם הל' ז'
ח' וע"ש במ"ל הל' א':
ג' תוס' ד"ה למעטו וכו'
ז' ע"ש וכו'. כ"ג ע"ש שגם
המק"ל פ"ד מהל גירושין
טוף הל' ב':